

Vergaderjaar 2012–2013

32 670

Voortgang Natura 2000

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 1 februari 2013

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken¹ hebben kennisgenomen van de brief van de toenmalige staatssecretaris van Economische Zaken van 2 november 2012 aan de Tweede Kamer inzake voortgang Natura 2000/PAS (32 670, 64). De leden van de commissie volgen dit dossier met belangstelling en hebben in eerdere schriftelijke overleggen over het decentralisatieakkoord natuur meermaals hierover met de regering van gedachten gewisseld.² De brief van 2 november jl. geeft een aantal fracties aanleiding tot het stellen van vragen, welke zijn opgenomen in de brief aan de staatssecretaris van 29 november 2012.

De staatssecretaris heeft op 1 februari 2013 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Warmolt de Boer

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Kneppers-Heijnert (VVD) (*voorzitter*), Terpstra (CDA), Noten (PvdA) (*vice-voorzitter*), Sylvester (PvdA), Essers (CDA) Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Elzinga (SP), Huijbregts-Schiedon (VVD), Koffeman (PvdD), Reuten (SP), Schaap (VVD), Smaling (SP), Flierman (CDA), Hoekstra (CDA), Van Boxtel (D66), Backer (D66), Vos (GL), De Lange (OSF), Schrijver (PvdA), Postema (PvdA), Vlietstra (PvdA), Van Strien (PVV), Faber-van de Klashorst (PVV), Ester (CU), Bröcker (VVD), Beckers (VVD), Van Beek (PVV)

² Zie onder meer 33 000 XIII H en 33 000 XIII J

BRIEF AAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Den Haag, 29 november 2012

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken hebben kennisgenomen van de brief van uw ambtsvoorganger van 2 november 2012 aan de Tweede Kamer inzake voortgang Natura 2000/PAS (32 670, 64). De leden van de commissie volgen dit dossier met belangstelling en hebben in eerdere schriftelijke overleggen over het decentralisatieakkoord natuur meermaals hierover met de regering van gedachten gewisseld.³ De brief van 2 november jl. geeft een aantal fracties aanleiding tot het stellen van onderstaande vragen.

PvdA

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd dat Rijk, IPO en Unie van Waterschappen gezamenlijk hebben vastgesteld dat afdoende dekking beschikbaar is voor het noodzakelijke maatregelenpakket vanaf 2014. Ook voor 2013 is dekking gevonden voor noodzakelijke herstelmaatregelen. Dit leidt ertoe dat het maatregelenpakket betaalbaar is en de provincies aan de slag kunnen met hun gebiedsprocessen, uiteraard op voorwaarde dat de middelen meerjarig beschikbaar zijn. De leden van de PvdA-fractie hebben nog enkele vragen.

Meerjarige financiële dekking

Kan de staatssecretaris bevestigen dat de vastgestelde noodzakelijke bedragen meerjarig beschikbaar zijn?

Aanwijzingsbesluiten Natura 2000

Nu er overeenstemming is tussen bovengenoemde partijen en de financiële dekking is geregeld is er in de ogen van deze leden geen reden om de aanwijzingsbesluiten Natura 2000 nog langer uit te stellen. Is de regering dit met deze leden eens en zo ja, wanneer denkt zij de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden te nemen? Zo nee, waarom niet?

Natuurbeschermingswet

In de brief van uw ambtsvoorganger valt te lezen dat de regering voornemens is de adviesaanvraag over de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in januari naar de Raad van State te zenden. In het regeerakkoord «Bruggen slaan» wordt aangegeven dat de Natuurbeschermingswet die in behandeling is wordt aangepast. Voor deze leden is onduidelijk wat nu de stand van zaken is. Spreekt het regeerakkoord over een aanpassing op de wijziging van het vorige kabinet? Deze leden verzoeken de regering duidelijk te maken wat de stand van zaken is met betrekking tot de Natuurbeschermingswet en welk tijdpad haar voor ogen staat. Mogen deze leden overigens uit de brief begrijpen dat deze wet geen onderdeel wordt van de brede Omgevingswet?

³ Zie onder meer 33 000 XIII H en 33 000 XIII J

SP

Motie Smaling c.s.

Eind december 2008 werd de motie Smaling c.s. aangenomen.⁴ Hierin wordt de regering gevraagd een aantal zaken ter hand te nemen. Hier is naar de mening van deze leden slechts mondjesmaat gevolg aan gegeven. Aangezien het dictum nog steeds relevant is, vragen de leden van de SP-fractie of de regering een beknopte appreciatie van de motie zou willen geven, in het bijzonder op de vier concrete acties die aan de regering worden voorgelegd. Het laatste punt betreft de suggestie om bufferzones rondom Natura 2000 gebieden aan te leggen, om de instandhoudingsdoelen ook werkelijk te realiseren. De praktijk is echter vaak dat boerenbedrijven pal naast Natura 2000 gebieden liggen. Hoewel deze leden van mening zijn dat de intensieve houderijen, zoals op de Peel en in de Gelderse Vallei, niet te handhaven zijn zonder drastische afname van het aantal dieren, wordt in andere gebieden de landbouw ten onrechte een soort ongewenste sluitpost. Zo werd door boeren rond Norgerholt met succes de uniciteit van het natuurgebied betwist bij de Raad van State, wordt boeren bij de Engbertsdijkvenen het werken onmogelijk gemaakt door een forse verhoging van de grondwaterstand, daar waar bedijking van een geringer gebied aan hoogveen wellicht ook een optie is, en verdwijnt ten zuiden van Bargeres een uniek slagenlandschap, wanneer boeren daar zouden moeten vertrekken. Welke suggesties heeft de regering om op enigszins minnelijke wijze boer en natuur in deze (en wellicht vele andere) gevallen dichter bij elkaar te brengen? Kunnen tweede pijlergelden uit het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid hier eventueel voor worden gealloceerd?

GroenLinks

De leden van de GroenLinks-fractie hebben naar aanleiding van bovengenoemde brief van 2 november jl. enkele vragen.

Uitstel inwerkingtreding PAS

Deze leden ontvangen graag een toelichting van de regering op het uitstel van de inwerkingtreding van de PAS. Welke gevolgen heeft dit uitstel?

Meerjarige financiële dekking

In de brief wordt gesproken over een maatregelenpakket, dat «met bovenstaand kader, mits meerjarig beschikbaar, betaalbaar zal zijn». Blijkbaar is het niet zeker of het kader meerjarig beschikbaar is. Graag ontvangen deze leden een toelichting hierop. Welke onzekerheden bestaan in dit licht, en wat zullen mogelijke consequenties zijn?

Vergunningverlening voor projecten

Tevens ontvangen deze leden graag een toelichting op de zin: «Ik ga ervan uit dat de provincies vooruitlopend op de PAS in de vergunningverlening rekening houden met het beschikbaar houden en borgen van noodzakelijke ontwikkelingsruimte in de PAS voor regionale en nationale projecten (w.o. MIRT en snelheidsverhoging).» Gaat het hier naast infrastructuurprojecten en snelheidsverhoging ook om ontwikkelingsruimte voor nieuwe intensieve veehouderij of voor uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij bedrijven?

⁴ 31 038, H

Aanpak gebieden met maximaal beheer

Er bestaan gebieden waar extra inzet op beheer geen zin heeft, omdat het maximale al gedaan wordt, en alleen terugdringen van (de effecten van) de intensieve veehouderij in de omgeving een bijdrage aan herstel kan leveren. De Peel is hiervan een voorbeeld. Deze leden verzoeken de regering in te gaan op de aanpak in deze gebieden.

Partij voor de Dieren

Gelet op het feit dat de brief afkomstig is van uw ambtsvoorganger, er een andere visie op natuur uit het nieuwe regeerakkoord spreekt en het beleidskader in ieder geval inzake de ecologische hoofdstructuur aanzienlijk is veranderd, is het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren benieuwd naar de visie van de nieuwe regering op de problematiek rondom Natura 2000, op de PAS, op de decentralisatie van het natuurbeleid, op de samenhang van deze decentralisatie met het door de minister-president uitgesproken voornemen de oorspronkelijke EHS te realiseren en op de dekking die momenteel wordt voorgesteld voor het maatregelenpakket. Dit lid heeft daarnaast nog enkele andere vragen

Beleidsvoornemens nieuwe regering

Is de regering van plan het door uw ambtsvoorganger ingezette beleid volledig door te zetten of is zij met dit lid van mening dat dit beleid de natuur niet zal helpen? Worden de nu door uw ambtsvoorganger uitgezette beleidsopgaven inderdaad na 2015 ook van de benodigde middelen voorzien? Nu het streven van de regering is om de oorspronkelijke ecologische hoofdstructuur te realiseren, hoe verandert dit het maatregelenpakket en de dekking van de kosten die hier voor nodig zijn? Blijft de ontwikkelopgave voor provincies hetzelfde of moet deze worden gezien door het veranderde beleidskader van de huidige regering?

Evaluatietermijn

Dit lid is benieuwd naar wat de regering er van vindt dat er in de huidige voornemens pas in 2016 getoetst zal worden of de decentralisatie van het natuurbeleid wel toereikend is voor het realiseren van de internationale verplichtingen. Dit lid is van mening dat dit toetsmoment veel te laat komt, er eerder gemonitord, geëvalueerd en eventueel bijgestuurd moet worden aangezien de huidige staat van de natuur uitermate zorgwekkend is. Is de regering bereid dit aan te passen en het evaluatiemoment te vervroegen? Zo ja, op welke termijn en wijze? Zo nee, waarom niet?

Budget voor natuur

Heeft de regering er vertrouwen in dat met de voorgestelde maatregelen de natuur weer in een gunstige staat van instandhouding kan worden gebracht, terwijl het lenteakkoord door deze regering wordt overgenomen, wat betekent dat het budget voor natuur zeer drastisch wordt ingekrompen? Kan de regering aangeven hoe groot de exacte krimp van het natuurbudget is, en hoe ondanks die krimp de ambitieuze doelstellingen kunnen worden gerealiseerd en Europese verplichtingen worden nagekomen?

Nieuw voorstel

Dit lid maakt zich zorgen om de natuur in Nederland. In het bijzonder om de huidige slechte staat, om het biodiversiteitsverlies en om de enorme bezuinigingen op het natuurbudget. Hij is van mening dat slechts met zeer

grote beleidsaanpassingen hier verandering in kan worden gebracht en ziet dit nog niet terug in het huidige maatregelenpakket. Hij heeft er geen vertrouwen in dat de PAS en de decentralisatie van het natuurbeleid zullen bijdragen aan het verbeteren van de natuurkwaliteit. Is de regering bereid de gemaakte afspraken te herzien, en met een nieuw voorstel te komen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn en wijze?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken zien de beantwoording van deze vragen graag uiterlijk 27 december 2012 tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
E.M. Kneppers-Heynert

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 februari 2013

Afgelopen 29 november jl. heb ik van uw vaste commissie voor Economische Zaken schriftelijke vragen mogen ontvangen naar aanleiding van de brief aan de Tweede Kamer van mijn voorganger inzake voortgang Natura 2000/Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) (32 670, 64). Bijgaand treft u mijn beantwoording aan op de vragen van uw commissie.

PvdA

Vraag

Kan de staatssecretaris bevestigen dat de vastgestelde noodzakelijke bedragen meerjarig beschikbaar zijn?

Antwoord

Bij de uitwerking van het begrotingsakkoord was in eerste instantie onduidelijk of deze een meerjarig karakter zou hebben of enkel voor 2013 zou gelden. Omdat het meerjarig beschikbaar komen van het bedrag van belang is voor de meerjarige dekking van Natura 2000 maatregelen, heeft de toenmalige staatssecretaris dit expliciet vermeld in de brief van 2 november van het afgelopen jaar. Dit kabinet heeft jaarlijks € 200 miljoen extra vrijgemaakt voor de ontwikkeling en het beheer van de natuur in Nederland. Bij de inzet van deze middelen staat het bijdragen aan het bereiken van de internationale doelen voorop. Ik heb de Tweede Kamer reeds geïnformeerd over de besteding van de € 200 miljoen voor 2013 (Kamerstuk 30 825, nr. 189), het Regeerakkoord is hierbij leidend geweest. Over de uiteindelijke afspraken met de provincies voor de jaren 2014 en verder zal ik de Tweede Kamer nader informeren.

Vraag

Nu er overeenstemming is tussen bovengenoemde partijen en de financiële dekking is geregeld is er in de ogen van deze leden geen reden om de aanwijzingsbesluiten Natura 2000 nog langer uit te stellen. Is de regering dit met deze leden eens en zo ja, wanneer denkt zij de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden te nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De aanwijzingsbesluiten geven duidelijkheid over de randvoorwaarden voor de PAS en de beheerplannen. Ten aanzien van het definitief aanwijzen van de gebieden wil ik voortgang maken. Met betrokken partijen wil ik een stappenplan en tijdspad afspreken voor de verdere implementatie van de aanwijzingsbesluiten, PAS en de beheerplannen. Daarna kan ik duidelijkheid verschaffen over het moment van definitief aanwijzen.

Vraag

Wil de regering aangeven wat de stand van zaken is inzake wijziging Natuurbeschermingswet en welk tijdspad staat voor ogen? Maakt de wet onderdeel uit van de brede Omgevingswet?

Antwoord

Het wetsvoorstel waarnaar in de brief van 2 november 2012 is verwezen, is een voorstel tot wijziging van de huidige Natuurbeschermingswet 1998 dat tot doel heeft bepalingen inzake de Programmatische Aanpak Stikstof op enkele punten te verbeteren. Dit voorstel is in januari 2013 voor advies

aan de Afdeling advisering van de Raad van State voorgelegd en zal als de parlementaire behandeling afgerond is op 1 januari 2014 in werking treden.

Het wetsvoorstel natuurbescherming waarnaar in het regeerakkoord is verwezen, bevat een nieuw wettelijk stelsel ter vervanging van de huidige natuurwetgeving: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. Het voorstel, dat in augustus 2012 bij de Tweede Kamer ter behandeling is ingediend, voorziet voor burgers en bedrijven in duidelijke en eenvoudige regels ter bescherming van waardevolle natuur en belegt ter uitvoering van het met de provincies gesloten bestuursakkoord natuur, bevoegdheden zoveel mogelijk op provinciaal niveau. Op dit moment zie ik welke aanpassingen van het wetsvoorstel nodig zijn in het licht van het regeerakkoord.

Ten aanzien van de verhouding met het aangekondigde voorstel voor een Omgevingswet verwijs ik naar de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel natuurbescherming (Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, blz. 23). Daarin is gemeld dat het wetsvoorstel natuurbescherming bijdraagt aan doelstellingen van het aangekondigde voorstel voor een Omgevingswet en is afgestemd op de uitgangspunten daarvan. Relevante onderdelen van het wetsvoorstel natuurbescherming kunnen relatief eenvoudig worden ingepast in het voorstel voor een Omgevingswet.

SP

Vraag

Kan de regering een beknopte appreciatie geven van de motie Smaling c.s.

Antwoord

Graag verwijs ik u naar de beantwoording van de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, zoals naar uw Kamer gezonden op 3 juli 2009 (Kamerstuk 31 038, nr. H).

Vraag

Welke suggesties heeft de regering om in knellende situaties boeren en natuur op minnelijke wijze dichterbij elkaar te brengen? Kunnen eventueel tweede pijlergelden uit het GLB hiervoor worden gealloceerd?

Antwoord

Op dit moment onderhandelt het kabinet over de GLB verordening, inclusief de inzet van pijler 2 middelen. Het is onder andere via het agrarisch natuurbeheer mogelijk om de agrarische onderneming en behoud van natuur hand in hand te laten gaan.

GroenLinks

Vraag

Kan de regering een toelichting geven op het uitstel van de inwerking-treding van de PAS en welke gevolgen heeft dit uitstel?

Antwoord

De PAS zal hopelijk in januari 2014 inwerking treden. De voorlichting van de Raad van State (RvS) gaf aanleiding tot aanpassingen op enkele punten van wettelijke bepalingen in de PAS in de Natuurbeschermingswet 1998. Een wetsvoorstel daartoe is voorgelegd aan de RvS voor advies. Ook andere onderdelen uit de voorlichting van de RvS en advies van de Commissie MER leiden tot aanpassing die tot afronding van de PAS moeten leiden, passen in deze planning.

Vraag

In de brief wordt gesproken over een maatregelenpakket, dat «met bovenstaand kader, mits meerjarig beschikbaar, betaalbaar zal zijn». Blijkbaar is het niet zeker of het kader meerjarig beschikbaar is. Graag ontvangen deze leden een toelichting hierop. Welke onzekerheden bestaan in dit licht, en wat zullen mogelijke consequenties zijn?

Antwoord

Ik verwijs u hierbij naar mijn beantwoording op de vraag inzake meerjarige financiële dekking van de PvdA.

Vraag

Gaat het bij beschikbaar houden van Ontwikkelingsruimte in de PAS voor regionale en nationale projecten (w.o. MIRT en snelheidsverhoging) ook om ontwikkelingsruimte voor nieuwe intensieve veehouderij of voor uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij bedrijven?

Antwoord

Ja, binnen de milieuvorwaarden kan de PAS ook ontwikkelingsruimte bieden voor nieuwe of uitbreiding van bestaande veehouderij bedrijven.

Vraag

Wil de regering ingaan op de aanpak van gebieden waar de extra inzet op beheer geen zin heeft.

Antwoord

Met de PAS wordt gezocht naar de mogelijkheden om economische ontwikkelruimte te creëren binnen de randvoorwaarden van Natura 2000. De PAS zorgt dat door het reduceren van stikstofdepositie en het nemen van natuurherstelmaatregelen de doelstellingen van Natura 2000 in de toekomst gehaald kunnen worden en daarnaast economische ontwikkelingen mogelijk zijn. In een enkel gebied is nog geen zekerheid dat de achteruitgang van de natuur, ondanks de maatregelen, kan worden gestopt. Voor deze gebieden wordt naar maatwerkoplossingen gezocht.

Partij voor de Dieren

Vraag

Is de regering voornemens het ingezette beleid van de vorige regering volledig doorzetten?

Antwoord

Dit kabinet wenst de Programmatische Aanpak Stikstof tot uitvoering te brengen.

Vraag

Worden de beleidsopgaven na 2015 ook van de benodigde financiële middelen voorzien?

Antwoord

Op 10 oktober jl. zijn tijdens het bestuurlijk overleg tussen het Inter Provinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen, en de departementen van IenM en EZ, afspraken gemaakt over de meerjarig benodigde middelen voor de uitvoering van de maatregelen in Natura 2000-gebieden. Tevens is afgesproken hoe deze opgaven financieel gedekt kunnen worden. Ik verwijs naar het antwoord op de eerste vraag van de PvdA over de inzet van de € 200 miljoen voor 2013.

Vraag

Verandert het maatregelen pakket en de dekking van de kosten nu realisatie van de ecologische hoofdstructuur wordt voortgezet? Heeft de voorzetting van de realisatie van de EHS (verandering beleidskader) effect op de ontwikkelopgave (verwerving en inrichting) voor provincies?

Antwoord

In de begroting staan ook vanaf 2015 bedragen gereserveerd. Het maatregelenpakket blijft ongewijzigd. Ik verwijs naar het antwoord op de eerste vraag van de PvdA over de inzet van de € 200 miljoen voor 2013.

Vraag

Wil de regering een toelichting geven om welke reden de toereikendheid van de decentralisatie van het natuurbeleid pas in 2016 wordt getoetst en waarom niet eerder?

Antwoord

Effecten van (herstel)maatregelen in de natuur hebben tijd nodig voordat veranderingen fysiek waargenomen kunnen worden dan wel gemeten kunnen worden. Om die reden is 2016 een geschikte termijn, naast de afspraak in het Bestuursakkoord Natuur.

Vraag

Heeft de regering er vertrouwen in dat met de voorgestelde maatregelen de natuur weer in een gunstige staat van instandhouding kan worden gebracht, terwijl het lenteakkoord door deze regering wordt overgenomen, wat betekent dat het budget voor natuur zeer drastisch wordt ingekrompen?

Antwoord

Het kabinet heeft er vertrouwen in dat met de beschikbare middelen een wezenlijke bijdrage kan worden geleverd. In het Regeerakkoord is een intensivering van € 200 miljoen per jaar structureel opgenomen ten behoeve van natuur.

Vraag

Kan de regering aangeven hoe groot de exacte krimp van het natuurbudget is?

Antwoord

Zie mijn beantwoording op uw vorige vraag.

Vraag

Heeft de regering vertrouwen in de PAS?

Antwoord

Ja.

De staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijkema